

V sredo in saboto
izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for. — kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "
za četrt leta . . .	1 " 40 "
Po pošti:	
za celo leto . . .	6 for. 30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "
za četrt leta . . .	1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na vekel!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat, 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; večje pismenke plačujejo po prostori.

Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 3.

V Celovcu v saboto 21. januarja 1865.

Tečaj I.

✓ Česa je Slovencem treba?

II.

Ne samo na Koroškem, tudi drugod po slovenskih deželah je bilo toliko rodoljubov, da bi jih bil lahko sešel po perstih ene roke. Hvala Bogu! — prisijalo je rumeno solnce tudi pred naša vrata, oživilo in ogrelo marsiktero slovensko serce. Veliko jih je, ki so se zavedeli svoje slovenske kervi in se radi kličejo: „slovenski domorodci ali rodoljubi“.

Táke so se slavno skazali volivci 16. januarja v celjski okolici. Pravico voliti jih je imelo 225, in snidlo je jih je 223. Le samo dva nista prišla, ker priti nista mogla. Nič ni jih motila zamuda domačih opravil, ne daljni pot, ne zimski mraz, — zavest slovenske narodnosti in ljubezen do domovine jih je gnala, da so šli in si izvolili slavno in davno znanega domorodca slovenskega, dr. Razlaga. Taki možje so pravi „domorodci“ alj „rodoljubi“. Res prelepo in sladko ime, — pa vendar le prazno ime, ako se domorodec ne obnaša kakor se spodobi in prilega slovenski narodnosti.

Slovenska narodnost pa ne obstaja samo v slovenskem imenu, v slovenski kervi, v slovenski besedi, ne samo v slovenskih pesmih in surkah, — temuč prava narodnost slovenska tiči veliko globokejši, tiči v mislih, idejah in čustvih, ki oživljajo in prešinjajo narod slovenski. Zdaj pa prašamo, kaj je jedro in duša celega slovenskega življenja? Kdor narod naš je količkaj pozna, rekel bode, da je slovenski narod sploh veren in pobožen narod, in da mu je vera naj prva in naj večja svetinja. Nas Slovencev je več kot poldrugi milijon in med vsemi jih je le kakih 2—300, ki niso katoliške vere; — celo naše slovstvo je katoliško in naj rajše Slovenci kupujejo in prebirajo bukve, ki se vere tičejo; — Slovenci naj rajše hodijo na božja pota, naj rajše Bogu v čest lepe cerkve stavijo, naj rajše braterne in druge bogoljubne družbe napravljajo, naj rajše čestijo rožno devico Marijo, in še več tacega, kar se samo nahaja v katoliški cerkvi. Katoliška vera je torej serce in jedro slovenskega življenja, slovenske narodnosti.

Kdor se torej v resnici zave slovenske narodnosti, kdor je pravi slovenski rodoljub, — on spoštuje, varuje in podpira katoliško vero.

Ali si mar slovenski rodoljub, ki slovenskemu narodu — ustmeno alj pismeno — kališ in motiš sv. katoliško vero? Kaj, slovenski rodoljub si, in tergaš, kar je slovenskemu narodu naj svetejša in naj — drajša reč, spodrivaš to, kar je slovenskemu življenju naj terdnejša podlaga in naj močnejši steber, zasajaš na dve strani brušeni meč v serce in dušo slovenski narodnosti? Kdor slovenskemu narodu jemlje in žali katoliško vero, ta podira slovensko narodnost do tal, pravi sovražnik in morivec je slovenskemu življenju. V bukvah stare in sedajne zgodovine je kervavo zapisano: „Hira in pade vera — hira in pade tudi narodnost.“

Leta 1451 je papež Nikola V. Gerke zavoljo njih nevere resno posvaril, pa tudi očetovsko klical v naročje zapuščenih matere katoliške cerkve, da se jim ne godi,

kakor figovemu (smokvinemu) drevesu v sv. evangelji. Gerški narod pa teh milih besed poslušal ni; zaverjel je pravo vero, odcepel se od katoliške cerkve in glej! že leta 1453 je mogočni, izobraženi in nekdanj preslavni narod prišel pod sramotni jarm divjega Turka, padlaja narodnost gerška. — Visoko slovi v zgodovini na vse plati nemški narod. Pa komej je še le 300 let, kar je velik kos nemških dežel se ločil od katoliške cerkve, — in pretergala se je naj močnejša vez, ktera je edinila celi nemški narod, padla je nemška edinost, sloga, moč in slava. Raztergana je Nemčija na dva velika kosa, vse vpije po edinosti in slogi, — pa je le ni in je tudi ne bode, dokler ne bode edinosti v sv. veri. — To nam pričajo tudi žalostne reči, ki se godé naše dni po Poljskem. Zakaj zmagavci Rusi podirajo samostane, preganjajo duhovnike, zapirajo šole? Da pokončajo na Poljskem katoliško vero, ž njo pa tudi narodnost poljsko, da Poljce — slovenske svoje brate — naredijo Ruse. Tega je bil prepričan hudi sovražnik katoliške vere, dobro znani Rousseau (Rusó). Vprašali so ga po prvem deljenji poljskih dežel nekteri Polaci, kaj je storiti, da ohranijo svojo narodnost? „He, odgovori on, pogoltnili vas bojo, pa glejte, da vas prebaviti ne bojo mogli.“ Nihče teh besed razumel ni, in vsi ga prosijo, naj jim razlaga, kar je rekel. Rousseau reče: „Hočete svojo narodnost zopet kdaj doseči? — Ohranite nekajeno katoliško vero.“ — Da! Vera in narodnost ste si ljubi sestri, ena brez druge obstati ne more. Vera, ako se ne oznanuje v narodnem jeziku in ne stavi na narodno podlago, ostane kot dobro seme na suhi skali, — hira in umira, dokler da umerje. Narod pa, ki je prišel ob vero, mertev je kakor truplo brez duše, — životari, se umehkuži, pade in zgine!

Kdor se je torej zavedel slovenske narodnosti in je pravi rodoljub slovenski, naj sv. vero slovenskega naroda spoštuje in brani, in naj si prizadeva in se trudi, da med našimi Slovenci ostane, živi in veselo cveti sv. katoliška vera, ki je slovenskega naroda duša in serce, — prva svetinja slovenske narodnosti!

Druga svetinja pa je jezik slovenski.

Deržavni zbor.

Prišel se je špet 9. t. m. Minister Smerling in je naj prej naznanil, da je presv. česar njegov pismeni ogovor sprejel. Šepetal se je že, da ne bode tako; pa je vendar bilo. — Poslanec Škene se je potem zelo zoper teržaško društvo „Lloyd“ imenovano hudoval. — Komu se je hotel Škene prikupiti, bodo morebiti kmalo Talijani povedali. Njim je pač prav ljubo, da se vse naše v nič deva; če pade Lloyd, saj imajo oni potem od tega dobiček. Če ni vse prav po potrebah vredjeno pri Lloydju, naj se popravi, kar ni, ne pa da se ukončuje, kar nam služi na čest in v dobiček. Govorilo se je tudi, da bode Mühlfeld zavolj okrožnice interperiral. Ni se zgodilo. In prav tako, saj poznamo Mühlfelda že od njegovega „religionsedikta“.

Ker posamezni odbori še niso vsega, kar jim je bilo naloženo, dognali, bilo je potem še prav malo ostalo.

nih sej. 12. t. m. so poslanci Škene, Herbst, Mühlfeld in Sindler ministerstvu štiri interpelacije na enkrat postavili: v prvi zahtevajo poslanci, naj ministerstvo berž naznani, kako in kaj je s colno tarifo; v drugi očitajo vladi, zakaj da jim še ni predložila postave zastran občne avstrijske posojilnice za kmetijstvo, kar je njena dolžnost; v tretji vprašajo poslanci, kako je s pogodbo z dansko vlado, in kaj se bode počelo zastran vladarja v Šlezvik-Holštajnu? in četrta hoče vedeti, kako je zastran fideikomisov, katerih je ministerstvo nekaj novih napravilo, — derž. zbor pa vendar od tega nič ne ve in ne sliši. Ministerstvo obljubi, da bode kmalo odgovorilo. Za temi vprašanji so obravnavali dva vladina predloga: naj se tergovske marke (znamnja kupčijskega blaga) tudi ptujih izdelovavcev ali fabrikantov zavarujejo ponarejevanja, in da se v zavarstvo jemlje tudi njih ogledki ali muštri, in obrazci ali modeli. O prvem predlogu je bilo sklenjeno, naj se še enkrat v preudarek vzame, drugi pa je bil po vladinem nasvetu sprejet. — 16. t. m. se je sklepalo o komisiji, ki pregleduje deržavni dolg. To je dalo mnogo govorjenja. Pervi tri odstavki so se vsi hitro sprejeli, o četrtem pa, kjer se govori od darilnega posojila, so si bili precej navzkriž. Min. Plener je svojo terdil, da je prav ravnal, ker je to posojilo izpeljal, drugi pa, posebno Tašek, je rekel, naj se denarstvu ministru nikdar več tako dovoljenje ne da. Sledeči odstavki so bili brez ugovora sprejeti.

Zastran Vrintovih nasvetov se sliši, da jih ministerstvo sprejeti hoče. Prav bi bilo, da bi potem vsaj enkrat upanje imeli, da se naše denarstvene zadeve v red spravijo.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Dunaj. Letos se bode obhajala petstoletnica dunajskega vseučilišča. To je samo na sebi imenito govodvanje. Vendar je pa malo upanja, da bi ga dostojno obhajali. Vlada ali vodstvo ni menda za to, da se obhaja; učenci pa hočejo slaviti spomin srečnega dneva, ko se je vseučilišče ustanovilo. Ali ravno zastran dneva se dotične oblasti ne morejo zediniti. Učenci so zoper postavili odbor, ki naj na to žene, da se obletnica obhaja 12. marca. Zavolj tega so bili poklicani pred vseučiliščni konzistorij. Češ, da se ne bojé, zbralo se jih je ravno takrat blizo 600 pred vseučiliščem ter vpilo „živio“ prof. Hyrtelnu, (ki je letos vseučiliščni prednik), nasprotnike pa so zmerjali. Hyrtelna so potem na svoje rame vzdignili ter ga po vseučiliščinem tergu nosili. Učenci mu namreč že od nekdanj veliko upajo. Zvečer so mu tudi pred stanovanjem „živio“ vpili. On pa jih je z lepo nagovarjal, naj se mirno vsak na svoj dom razidejo. Policija ni nič storila. — Kaj vse to pomenja? Nadjamo se, da se bode še vse z lepo poravnalo. Morebiti pa je tudi tista zadnjič omenjena prošnja do derž. ministra kaj temu vzrok? Kdo ve?

Pruski kraljevič se vedno dobro razveseljuje. Ugibuje pa se še, kaj bo prav za prav dognal?

Naučno svetovavstvo je unidan enkrat znanje dalo, da še životari. Bilo je občno zbirališče. Pervosednik Hasner je spet veliko govoril, pa nič pravega povedal. Izvedeli smo, da so se udje njegovi sicer mnogo s posvetovanjem trudili, pa nič v djanji doprinesli. To je pač žalostno! Lehko si tudi potem mislimo, kolikšna težavna dela ga še čakajo, ali da mu bode morebiti za vse to pripravnega časa manjkovalo. To so križi!

Dežele notrajno-avstrijske.

Koroško. F. V. Iz beloške okolice, 8. januarja. Slovenija se drami! Da je to res, nam kaže naša poslednja volitev občinskega odbora. Občina bekštajnška šteje blizo 4000 duš, t. j. Slovencev. In to obširno slovensko občino je nadomestoval celih 14 let mož, Slovenec po rodu, ne pa po duhu. Rad bi bil iz naših ljudskih šol domači slovenski jezik izgnal in ga s ptujim nadomestil! Za božjo voljo — za slovenske otročiče nemški jezik! Da bi se varovale narodne pravice, zedinilo se je več kmetov in drugih rodoljubov, kateri so se lani tu ali tam zbirali, po domače se kratkočasili in o narodnih zadevah pomenkovali. In ta rodoljubna četa je pri volitvi zmagala nad nemškutarsko stranko. 2. avgusta lani se je volil občinski odbor, in narodna stranka je volila neprestrašeno in vbrano, da je bilo veselje viditi in slišati, in v 3. volitnem razredu nemškutarska stranka tudi le enega samega odbornika ni dobila. Pač je narodu nasprotna stranka vse žile napenjala; pa zmaga je bila naša. 17. avgusta se je izvolil, kakor smo želeli, naš rodoljub, gosp. Janez Dermuc, Pekič na Stopici za srenjskega župana. Da se je pravi mož izvolil, so se v tem kratkem času že marsikteri srenjčani izmed prej nasprotne stranke prepričali. Le nekteri zarijoveni nemškutarji še rogovilijo in mislijo našega novega župana ostrašiti; pa osramotili se bodo gotovo sami. Zeló se je pa županijstvo menda staremu županu prikupilo, ker še do danes ni vseh v občinsko listovno (arhiv) spadajočih spisov, rajting itd. novemu županu izročil, čeravno se je ta zavoljo tega že trikrat pri okrajni uradnji pritožil. Kdo je vsemu temu vzrok, danes še zamolčim. — Tudi v ziljski občini je verli rodoljub g. Vekoslav Moertl za župana izvoljen. Blagor narodu, ki svoje prijatle spozna! Naj bi bilo povsod tako!

* Iz Celovca. 24. januarja — prihodnji torek — bode leto, kar se je naša čitavnica odperla. Obletnica ta se bode obhajala slovesno. Sobe bodo lepo okinčane, govorilo, pelo, godlo in plesalo se bode, kakor lani. Slišali smo, da bode tudi nek Čeh, ki je pri godbi huzarskega regimenta, igral na ustni harmoniki. Pravi umetnik je ta mož, in igra tako lepo in mično, da vse očara. Gospodje — zunajni družniki — le pridite, ne bode vas grevalo!

Iz Štajerskega. (Slov. Matica.) B. R. Aksakov, bivši vrednik „Ruske besede“ v Moskvi, potoval je l. 1860 tudi po Slovenskem; o tej priliki je živo priporočal „Matico“ kakor narodno-znanstveno ognjišče. Zraven pa je še obečal, da, keđar se ustanovi, hoče jej pošiljati vse knjige, ki v Moskvi izhajajo. Menim, da jih bodedo tudi dobivali. Slovenska Matica se je na srečnem porodila, sorodne bučelice se marljivo okoli nje zbirajo, prinašajoče potrebne hrane. Kdor pozna, kolikor je taka naprava vredna, gotovo jej priskočil bode na pomoč. Kdo ne vé, koliko blage omike je že češka Matica razširila; ravno to zamore tudi razmerno naša, ako se ji stalo terdno postavi. Iz raznih krajev in stanov se obilo prineskov donaša, kar jasno priča, da je narodna svest vzbujena med našinci. Na čelu, kakor pri vseh jugoslavenskih narodnih zavodih, stoji premili vladika Štrosmajer, ki je daroval visoki prinesek, 1000 fl., in nek blag rodoljub iz Konjic, potem prilično število svetovnikov in duhovnikov, med poslednjimi veliki vladika goriški, vladika poreški in puljski, teržaški, 2 prošta, 1 opat, 5 kanonikov, med kterimi so 4 iz labodske škofije (vladikovine), drugi matičarji pa iz raznih stanov enega duha, enega serca. Naj več matičarjev

šteje naša inteligencija, ki ima sicer nekoliko pičlo dohodkov in dnarjev, pa blago narodno svest, narodno ljubezen, narodni čut, pošteno slovensko serce, ter zna nalogo sedajne dobe. Marsikterega izmed njih posebno više verste še dosle pogrešamo. O tej priliki se derzno preprijazno oglasiti in poterhati na vrata onih darežljivih gospodov, kateri niso v dnarnih zadregah, katerim je peldesetnjak, kar drugim neke petice, naj blagi reči ne odrečejo roke pomočnice; znano je, da tujim zavodom jako pomagajo, zakaj pa domači napravi ne bi krepko pod pazduhe segli. Kmet, ki ima na svojem gospodarstvu obilo popravka, rebernate strehe, lagodno poljstvo, slabo obdelana polja, pa še za svoje ne skerbi, drugam pa drobiž trosi, tak kmet ne zdi se mi moder: mi drugam mnogo novcev razpošljemo, domača knjižnost pa vzdihuje, domača omika ne more napredovati. Ali ne bi bilo umno, da naj poprej svoje gospodarstvo vredimo, in še le potem, ako kaj preostane, drugim darujemo. Tako bi menda umno in dobro bilo. — Premili bratje slovenski! brez daritve ni zmage, prigerlimo tedaj „Matico“, saj ni prestrašno, kar se terja, pritergajmo si po 1 fl. na mesec, in v 50 mesecih je dognano; komur pa se ne bi dalo, plačaj pa 2 fl. letnine. Kolikokrat odleti kak belič na nepotrebne reči! Poznam blaga in darovitna serca naših duhovnikov in sem prepričan, da v kratkem ne bode duhovnika v labodski vladikovini, ki ne bi bil matičar. Bog pomози in mati Slava!

Dežele trojedine kraljevine.

Tudi tu so hotli nov volitevni red napraviti, po katerem bi se lože vladi prijazni poslanci našli. Zdaj pa pišejo, da ni temu tako, in da ostane pri starem. Kako dolgo? V Varaždinu je mestno glavarstvo nagloma bilo razpuščeno. Namesti njega je postavljen g. P o g l e d i č za ces. komisarja. Tako se klopčič hervaški bolj zamotava.

Dežela ogerska.

Komej se je reklo, da vlada odjenja s svojimi postavami v sodnijskih zadevah, da jih ne razglasi, gre že spet drug glas, da bode veliko novih velikih županov imenovanih. Grof Palfi je menda zato na Dunaj poklican. Ti imajo potem po vladinih mislih pot pripravljati novemu deželnemu zboru. Kam vse to meri, je lahko spoznati; ali skorej za gotovo se sme tudi reči, da ne bode nič hasnilo. Zmešnjava zna še večja nastati. In kaj potem?

Ptuje dežele.

Rusko.

Vse nekako zadnje dni na to cika, da se vlada prelevi in slavjanski značaj dobi, pa se razume samo po sebi, da v ruskem smislu. Kakšen upliv bode to na neruske Slavjane imelo, mora se kmalo pokazati. Vsa znamenja že dosti očitvidno kažejo, da se Poljakom ne bode po volji godilo, če jim tudi Rusi po svoje dajo, kolikor morejo. Da pa trinogom: Muraviev-u, Bergu in njuni tovaršiji zadnja klenka, zaznati je iz tega, kar naj novejša novice povedó. Veliki knez K o n š t a n t i n je izvoljen za pervosednika v ruskem deržavnem zboru, kateremu pristopita nova uda: izvedeni Milutin in Butkov. Kaj je Konstantin pred poljsko vstajo bil in počel, menda je še vsem v spominu. Bil je še dosti svobodomiseln in Poljakom še precej prijazen. Ne mislimo pa, da bi se bil od tistihmal kaj spremenil. Milutin pa je popolnoma Rus, in vse v rusko-slavjanskem načinu prenovljuje in spreminja, kakor n. pr. zdaj na

Poljskem. Da je izpeljal, naj se na Ruskem uči slavjansko právo, je samo po sebi imenitno in važno. Ali pred vsem je treba ruski vladi, da enkrat za vselej slovo da krutosti in zasebnosti svoji, in da je pravična svojim slavjanskim bratom — Poljakom! —

Nemško.

Berolin. 4. t. m. se je pruski derž. zbor zopet snedel. Kralj sam ga je z važnim ogovorom pričel. Vidi se iz kraljevega ogovora, kaj da vlada misli in hoče ter tudi izpeljati želi, vse tako, kakor Bismark dela. Govoril je kralj z lepo in dosti prijazno besedo, le malo preveč po vojaško. Omenja slavne zmage nad Danci v društvu z zmagonosno avstrijsko armado, rekši, da se je zgodilo to zavolj tega, da se narodnost polabskih prebivavcev zatiranja in pogube reši! Londonska sprava od t. 1852 se tedaj za vselej pokoplje. Kaj pa da se ima z vojvodinama zgoditi, ni prav zaznati: naj berže jih misli pruska vlada sebi ohraniti! Bismark se nekako že delj časa tako vede, kakor svoje dni Cavour. Saj se mora po njegovih besedah prusko telo primerno razširiti, da mu pristuje velika vojaška oprava! Kralj terja tedaj, da poslanci na vrat na nos priterdijo vojaško vredbo, ki se je tako dobro izkazala, in je celó mogoče bilo, vojsko brez posojila slavno končati. Tu pa smo ravno na križem-potu. Poslanci niso teh misel. Zavolj tega so že bili prej večkrat poslovljeni, in če se spet ne vdajo, se jim bode naj berže ravno taka zgodila. Oni se derže ustavnega prava: kdor pa, kakor njih pervosednik G r a b o v v svojem ogovoru pravi, na tej skali stoji, stoji na terdni skali, na skali zmage! Opo-minja jih, terdnim biti v svojem prepričanji in nikakor ne iz rok spuščati narodnih pravic! Veliko jih ima zavolj tega za terdovratneže, za nevarne prekucuhe, ki še drugot nemir delajo. Vlada prav stori, če jim spet zobe pokaže. In tako bomo morebiti spet kmalo od tistega klobuka slišali, ki si ga je B o k u m - D o l f na glavo postavil in iz zbornice izbežal. Kralj sicer želi porazumljenja, ali ne tako, kakor bi poslancem in ljudstvu sploh ljubo bilo. Proti Avstriji pa so besede bolj merzle, češ, da je ne potrebujemo dosti, razun takrat, ko je treba, kakor nek nemšk pregovor pravi, kostonj iz žerjavice jemati! To priča colna pogodba s Francozi in pa, da je prusko denarstveno stanje vse hvale vredno; le škoda, da naše ni tudi tako. Da se memogredé neko polajšanje v kupčijskih in družih zadevah obeta, je lepo, pa tudi vse, kar je. — Iz vsega tega lahko posname-mo, kaj pruska vlada misli in hoče, in česar se ima avstrijska od nje nadjati. Zatorej pozor!

Italija.

Tako imenovanega italijanskega kraljestva še nismo nič v misel vzeli. Kar je Cavour umerl, menja se vlada vedno in vedno. Kaže sicer zmirej, da ve, kaj da hoče, ali dobra volja malo zdaja. Ljudstvo je nemirno in zelo zelo obteženo. Neka neizrekljiva moč ga tira sem in tje. Nikjer obstanka in prave zadovoljnosti. Krivi preroki prave prevpijejo. Razne stranke se med seboj davijo in koljejo. Ktera ima prav? Pravica ni, da po ptujem blagu svoje perste stegajo; pravica ni, da si cerkveno in samostansko blago prisvajajo. Kam jih bode zdaj septembrova pogodba dervila? Eni kriče, da so zdaj bliže Rima in naših Benetk, ker se bo kralj z vlado v Florencu preselil; drugi pa, da je kar vse upanje po vodi splavaló, naj Rim pusté, kjer je. Papeževa okrožnica je tudi enim po volji prišla, drugim spet ne. Vlada jo je razglasiti prepovedala: tako se roke naj berž umijejo! Da bi skorej Italijansko právo pot nastopilo!

Federacija in pravica na vse strani reši in osreči Italijo. —

Spansko in Portugalsko.

Tudi iz teh kraljevin se čuje, da jima papeževa okrožnica ni prav. Špansko hira, ker se vlada vedno vedno menja in tudi zastran ameriških posestev ni vse prav. Na Portugalskem je neki bolje. Napoleon pa tuhta, kako bi obe pod en klobuk spravil t. j. jima enega kralja dal, ter sploh vse romanske narode z terdnejšo zvezo zedinil. Bomo vidili, kaj bo iz te moke.

Amerika.

Severne deržave. Amerikanski vojski se skorej gotov konec obeta, ker je general Sherman važno Savano v oblast dobil. Pa to ni vojska, to je le mesarsko klanje. Zatorej tudi želimo, da bi kmalo res bilo, kar se prerokuje. Saj ji je tudi tukaj mnogo žalostnih nasledkov viditi. Pravica naj kraljuje!

Razne novice.

* Na Dunaji začno konec t. m. izhajati „Slavische Blätter“. Vrednik jim bo neutrudeni hervaški rodoljub, g. A. Lukšič, ki tudi izdava „Glasonošo“. Želimo jim prav veliko podpore.

* Ni davno, kar je v Kranji umerl g. Janez Holcer, občno spoštovan domoljub, zagrebli so nam že spet verlega tergovca in rodoljuba, g. Konrada Pleiveisa, brata slavnega vrednika „Novic“. Bog jima daj dobro. —

* Slovanska „Beseda“ na Dunaji čedalje več udov dobiva. Naj imenitniši slov. možje se vpisujejo. „Beseda“ hoče biti središče slovanskega življenja na Dunaji.

* Dr. Karl Bleiveis gre za okrajnega zdravnika v Tomin. Tominčanom ga prav iz serca privoščimo.

* Mladi Kober je od cesarja za 3 mesece pomilosten.

Drobtine.

Slovstvene. Cvetje iz domačih in tujih logov. Pod tem naslovom izhaja že četrto leto lepa zbirka izvornih del slovenskih in slovenskih prestav. Z novim letom se je pričela IV. šestka (zvezek 22. — 27.); 22. zvezek je ravno kar prišel na svetlo, ki obsega, pet pol debel, začetek prekrasnega poljskega romana „Kirdžali“ iz jugoslovenskega življenja od M. Čajkovskega v prav izverstni prestavi. Za tem delom pridejo na versto še mnogotera druga dela lepoznanstva. Vsaka šestka velja s poštnino vred 1 fl. 80 kr.; sicer pa vsaka knjižica 25 kr., po bukvarnicah 30 kr. — Pri tej priložnosti dajemo čast. bralcem na znanje, da se more vseh dozdajnih 21 zvezkov s 14 prelepimi deli raznega obsega po znižani ceni za 4 fl. 40 kr. dobiti, ker je še nekaj iztisov na prodaj. —

* **Gospodarstvene.** (Društvo za svilorejo na Koroškem) je razposlalo — škoda da le samo v. nemški besedi — ta le oklic: „Kmetovavcev imenitno pa tudi težavno opravilo je, zemljo obdelovati, potiti in truditi se in tako sebi in ljudem pridelovati, česar za jed in deloma tudi za obleko potrebujemo. Več in boljše ko je, kar mu zemlja rodi in donaša, večji je tudi njegov dobiček, in boljši se splačuje ves njegov trud.

Gotovo je le malo kmetovavcev po Koroškem, ki bi mislili, da bi jim zemlja ne mogla več roditi in nositi; večidel vsi spoznajo, da bi se dalo njih zemljišče zboljšati in tako prisiliti, več in boljsega sadu nositi in več dobička dajati. Pa bojijo se le stroškov alj izdavkov, ki jih jim je v tanamen potreba. Murbina drevesa

saditi in svilne červičke rediti, [to ni toliko draga reč in vendar donša potem zemlja veliko več dobička. Po Koroškem je še veliko prostora, kjer bi murbina drevesa kaj lepo stala in rastla. Sviloreja pa kmeta ne bo nikakor zaderževala, njive in travnike obdelovati kakor dozda; ona mu le daje lepo priložnost, še zraven drugih opravil kaj denarja si vjeti. Pri sviloreji je treba le kakih šest nedelj delati, to je od srede majnika do srede junija, to pa je ravno tisti čas, ko na polji ravno ni toliko delati in opravljati.

Za svilorejo so tudi dobri slabotni, bolelni ljudje in otroci; in če pa tudi teh ne premore, naj perje murbinih dreves za lep denar proda takim ljudem, ki se s svilorejo pečajo. Svilno červovje je že doma po vseh naših deželah. Kakor nam spričuje kupčijsko in obertnijsko društvo na Dunaju, pridelala se po Avstrijskem vsako leto 300.000 colnih centov svilnih kokonov (mešičkov), prede že 30.000 kotlov in tka na Dunaju 7500 tkavnih stolov. Svila, ki se s tem vsako leto pridobi, vredna je 25 milijonov rajniš. Po Ogerskem stoji več kot dva milijona murbinih dreves, ki donšajo 5000 centov kokonov; po Sedmograškem je napravljenih 2000 šolskih vertičev; po Hervaškem, Slavonskem, po vojaški meji, Bukovini, Tirolskem, Kranjskem, Štajerskem, Češkem, Moravskem, Sileškem, po Zgornje- in Spodnje-Avstrijskem razvija se sviloreja tako veselo, da bi si človek tega še v misel ne bil vzel.

Bode mar Koroško samo zaostalo?

Poskušalo se je tudi na Koroškem, murbina drevesa saditi, in svilne červičke rediti, — in ta skušnja je sprožila misel, naj se napravi na Koroškem društvo za svilorejo. To društvo so naš presvitli cesar 2. februarja l. 1864 poterditi blagovolili.

Namen tega društva je skerbeti, da sviloreja se po Koroškem povzdigne in razširja. Da se ta namen doseže, skerbelo bode društvo, da njegovi družniki dobro seme murbinih dreves in svilnih červičev kakor tudi sadike murbinega in božjega drevesa prav dober kup, ja bolj borni kmetje še celo zastonj v roke dobivajo, da se izgledna šola za svilorejo napravi, v kateri se bojo uče nice v sviloreji podučevale, in slednjič da se svilorejcem za njih kokone in židno prejo kupci prizkerbijo.

Društveni odbor torej vse koroške kmetovavce s tem lepo vabi, naj k temu društvu pristopijo in se kaj hitro oglasijo.

Duhovske zadeve.

* Kerška šk: Č. g. Krobath Mart., je dobil faro Miheldorf, in č. g. Mattel Lor. faro Bistrice pri Gradecu; — g. Bar. Aichelburg Jan. oskerbljuje začasno terško dekanijo. — č. g. Lobe Fil. gre za proviz. fare na Komu, — č. g. Jaeger Greg. za kaplana v Šent-Andraš, — g. Lipic Franz v Wolfsberg, — g. Hrobatij n Jož. v Šent-Lenart in g. Sketh Jož. v kloster Grebenj.

Loterija-

Gradec: 50. 23. 7. 52. 39.

Dunajska borsa 20. jan. 1865.

5° metalike	72 35
5% nacional	80 40
1860 derž. posoj.	95 65
Bankine akcije	787
Kreditne	183 50
London	115.—
Srebro	114 25
Novi zlat	5 43